Österbottens välfärdsområde
Pohjanmaan hyvinvointialue

Palvelusetelit

Ympärivuorokautisen palveluasumisen soveltamisohje 2027

Pohjanmaan hyvinvointialue

Hyväksytty: Hyvinvointialuehallitus 23.11.2026 § 230

Sisällysluettelo

1 Palvelukohtainen osio 1
2 Palvelusetelillä hankittava palvelu: Ympärivuorokautinen palveluasuminen 1
2.1 Ympärivuorokautisen palveluasumisen kriteerit 1
2.2 Ympärivuorokautisen palveluasumisen koskevat vähimmäisvaatimukset 1
2.3 Ympärivuorokautisen palveluasumisen laatukriteerit 1
3 Asiakkaan asema ja velvollisuudet 7
4 Palvelusetelin arvo ja sen myöntäminen 7
4.1 Palvelusetelin arvo 7
4.2 Palvelusetelin myöntäminen 8
5 Palvelun laskutus asiakkaalta ja Pohjanmaan hyvinvointialueelta 8
5.1 Asiakas 8
5.2 Pohjanmaan hyvinvointialue 8
6 Hintojen muutokset 9
7 Soveltamisohjeen muuttaminen 9
8 Lainsäädäntö ja suositukset 10

1 Palvelukohtainen osio

Soveltamisohjeen palvelu osassa kuvataan terveydenhuollon ja sosiaalialan yksityisille toimijoille ja Pohjanmaan hyvinvointi alueelle asetettavia odotuksia ja velvollisuuksia.

Palveluntuottaja sitoutuu noudattamaan soveltamisohjetta siitä ajankohdasta lukien, jolloin palveluntuottajalle myönnetään oikeus sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottamiseen palveluseteleillä. Palveluntuottaja määritellään sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain 741/2023 mukaan.

2 Palvelusetelillä hankittava palvelu: Ympärivuorokautinen palveluasuminen

Ympärivuorokautisella palveluasumisella tarkoitetaan asumista yhteisöllistä toimintaa tarjoavassa esteettömässä ja turvallisessa hoivakodissa, palvelukodissa tai vastaavassa asumisyksikössä, jossa henkilöllä on hänen tarpeitaan vastaava asunto ja jossa hän saa asumisyksikön henkilöstöltä viipymättä ja vuorokaudenajasta riippumatta hoitoa ja huolenpitoa myös äkilliseen tarpeeseensa. (Sosiaalihuoltolaki 1301/2014, § 21 C).

2.1 Ympärivuorokautisen palveluasumisen kriteerit

Pohjanmaan hyvinvointialueen hallitus on hyväksynyt Ikäihmisten pitkäaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumisen myöntämisperusteet (kriteerit), jotka ovat nähtävissä Pohjanmaan hyvinvointialueen kotisivuilla: läkkäiden hoiva- ja asumispalveluiden arviointi.

Kriteereiden avulla osoitetaan paikat niille ikääntyneille, jotka heikentyneen kognitiivisen tai fyysisen toimintakyvyn vuoksi tarvitsevat laaja-alaista hoitoa ja hoivaa ympärivuorokautisesti eikä avohoidon turvin kyetä enää järjestämään heille kotona asumiseen riittävää tukea. Päätöksenteon pohjana käytetään arviointi- ja seurantaväline inter RAI CHA:n tarjoamaa järjestelmällistä tietoa. RAI (= lyhenne englanninkielisistä termeistä Resident ~ asiakas, Assesment ~ arviointi ja Instrument ~väline) on väline asiakkaan tilanteen kartoittamiseen.

2.2 Ympärivuorokautisen palveluasumisen koskevat vähimmäisvaatimukset

Palveluntuottaja huolehtii siitä, että palvelu toteutetaan noudattaen kaikilta osin sitä ohjaavaa lainsäädäntöä. Palvelun tulee olla tilaajan vaatimusten ja palveluntuottajan palvelukuvauksen mukainen koko sen ajan, minkä tuottaja on merkittynä Pohjanmaan hyvinvointialueen palveluntuottajien luetteloon.

2.3 Ympärivuorokautisen palveluasumisen laatukriteerit

Tätä palvelua tarvitsee somaattisesti vaikeasti monisairas ja /tai muistisairaudesta kärsivä henkilö. He tarvitsevat useissa henkilökohtaisissa toiminnoissa aikaa vievää, jokapäiväistä, ympärivuorokautista hoitohenkilöstön apua, säännöllistä ohjausta ja valvontaa. Ympärivuorokautinen palveluasuminen sisältää mm. asiakkaan ympärivuorokautisen hoivan ja hoidon, ateriat, siivouspalvelut, hygieniasta huolehtimisen, vaatehuollon sekä muut palvelut sekä avustamisen asunnossa ja sen ulkopuolella.

Ympärivuorokautinen hoito, turva ja huolenpito sekä voinnin seuranta

Hyvinvointialue edellyttää, että palveluntuottajat, jotka tuottavat ikääntyneiden kotihoitoa tai ympärivuorokautista palveluasumista, käyttävät asiakkaiden toimintakyvyn arvioinnissa RAI-järjestelmää. RAI-arviointi on tehtävä säännöllisesti vähintään kaksi kertaa vuodessa sekä aina asiakkaan tilanteen muuttuessa. Velvoite perustuu voimassa olevaan vanhuspalvelulakiin (laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista 980/2012, 15a §), ja se tuli voimaan 1.4.2023. Palveluntuottaja voi käyttää joko omaa RAI-ohjelmistoaan tai liittyä hyvinvointialueen RAI-organisaatioon arviointien toteuttamiseksi. Lisätietoja: Ammattilaisille ja palveluntuottajille; Liity Pohjanmaan hyvinvointialueen RAI-organisaatioon.

Asiakkaalle laaditaan kirjallinen hoito- ja palvelusuunnitelma

- Asiakkaan palvelutarve on jatkuva ja ympärivuorokautinen
- Asiakkaan henkilökohtainen hoito- ja palvelusuunnitelma tulee tehdä yhteistyössä asiakkaan ja omaisten kanssa. Hoito- ja palvelusuunnitelmaa tarkistetaan puolen vuoden välein tai tarvittaessa tilanteen muuttuessa.
- Henkilökunta on läsnä ja tavoitettavissa ympärivuorokauden

Palvelujentuottaja sitoutuu hoitamaan asiakasta niin pitkään kuin se on

1. hoitotyön (ei sairaalahoidon tarvetta) ja
2. asumisen puitteiden mukaisesti mahdollista (mm. sairaalasängyn ja suihkusängyn käyttö, esteetön liikkuminen)
3. saattohoitomahdollisuus tulee olla (jos ei sairaalahoidon tarvetta)

Asiakkaan vaihtelevat oireet, esim. haasteellinen käyttäytyminen, jotka eivät vaadi sairaalahoitoa, eivät saa estää asiakkaan asumisen jatkumista ko. asuinpaikassa.

Toimintakykyä ylläpitävä hoito

- Asiakkaan toimintakykyä ylläpitävä hoito on sisällöltään pääasiallisesti kuntouttavaa hoitotyötä. Kuntouttava työote kaikissa päivittäisissä toiminnoissa, huomioiden fyysiset, sosiaaliset ja psyykkiset voimavarat.
- Fysioterapeuttia/ergoterapeuttia voidaan konsultoida kuntouttavan hoitotyön suunnittelemiseksi.
- Liikunnallista ryhmätoimintaa järjestetään säännöllisesti viikko-ohjelman mukaan
- Yksilöllistä kuntoutusta järjestetään mahdollisuuksien ja asiakkaan tarpeen mukaan.
- Henkilökunnan kuntouttavan hoitotyön osaamista vahvistetaan säännöllisen täydennyskoulutuksen avulla.
- Apuvälineiden tarpeen arviointi, ohjaus ja hankkimisessa avustaminen.
- Apuvälineiden käytössä avustaminen ja välineiden kunnon tarkastus.
- Säännöllinen ulkoilu tulee liittää osaksi palvelu- ja hoitosuunnitelmaa. Ulkoilun tulee olla turvallista ja asiakkaan toimintakyvyn mukaista.
- Asukas toimii itsenäisesti omien voimavarojensa puitteissa päivittäisissä toiminnoissa.

Ruokailu

Ruokailussa avustaminen sekä tarvittaessa syöttäminen. Asiakkailla on mahdollisuus päivittäiseen ruokailuun yhteisissä tiloissa, ja asiakasta avustetaan ruokailussa tarvittaessa.

Palveluun tulee sisältyä vähintään seuraavat tarjottavat ateriat ja huomioida mahdolliset erityisruokavaliot: aamupala, lounas, päiväkahvi/välipala, päivällinen ja iltapala.

Aterioiden tulee olla monipuolisia sekä ravitsevia ja niiden sisällön tulee noudattaa Valtion ravitsemusneuvottelukunnan antamia suosituksia terveellisestä ruokavaliosta. Ateriapalvelujen toteuttamisessa tulee huomioida uusimpien aikuisille suunnattujen ravitsemussuositusten lisäksi erityisesti ikääntyneiden omat ravitsemussuositukset “Vireyttä seniorivuosiin - ikääntyneiden ruokasuositus” (Terveyden ja hyvinvoinninlaitos, 2020).

- Ikääntyneiden ravitsemussuosituksia tulee käyttää asiakkaan ravitsemuksen arvioinnissa, ohjauksessa sekä käytännön hoitotyössä.
- Palveluntuottajan tulee ateriapalveluita järjestäessään ottaa huomioon asiakkaiden diagnosoidut erityisruokavaliot ja syömiseen liittyvät ongelmat. Tarpeen mukaan sovelletaan ravitsemushoitosuosituksen ohjeita.
- Riittävän vaihtelevuuden varmistamiseksi ruokalistassa on oltava vähintään kuuden viikon kierto. Ruokalistan tulee olla asiakkaiden ja omaisten nähtävillä.
- Asiakkaille tulee tarjota ikäihmisen makutottumuksia vastaavia maittavia ja ravintosisällöltään iäkkäiden ravitsemussuositusten mukaisia aterioita.
- Lounasateria on ateria, jolla tyydytetään noin 1/3 päivittäisestä energiansaannista.
- Asiakkaiden yöpaasto ei saa ylittää 11:tä tuntia.
- Välipalaa tulee olla aina tarvittaessa, myös yöaikaan, tarjolla. Asiakkaiden ravitsemusta sekä painoa seurataan säännöllisesti ja poikkeamiin puututaan.
- Hoitoyksikön käytössä on ruokahuollon omavalvontasuunnitelma, joka sisältää hygieniapassit.

Henkilökohtainen hygienia

- Hygieniasta huolehditaan päivittäin aamu- ja iltapesuilla
- Suihkutus tai saunotus asiakkaan tarpeen mukaan, kuitenkin vähintään 1–2 kertaa viikossa
- Ihon, hiuksien ja kynsien hoito tarvittaessa
- Suuhygieniasta huolehtiminen päivittäin
- Asiakasta avustetaan wc:ssä tarpeen mukaan ja hänen yksityisyytensä turvataan hoitotoimenpiteiden aikana.
- Asiakas saa Pohjanmaan hyvinvointialueen hoitotarvikejakelusta sovitun määrän vaippoja samoin perustein kuin kotona asuvat henkilöt saavat maksutta. Muilta osin hän maksaa vaipat itse.

Pukeutuminen

- Asukasta autetaan pukeutumaan asianmukaisesti sään, tilanteen ja vuodenajan mukaan

Lääkehoito

Palveluntuottaja vastaa siitä, että toimintayksiköllä on lääkärin hyväksymä ja ajan tasalla oleva lääkehoitosuunnitelma.

Lääkehoidon toteuttaminen

- Lääkkeiden jakaminen
- Lääkkeiden antaminen valvotusti
- Lääkehoidon seuranta ja arvioiminen
- Reseptien uusiminen
- Lääkkeiden tilaus

Terveydentilan seuranta ja hoito

- Terveydentilan ja voinnin seuranta päivittäin
- Konsultointi ja yhteistyö asumisyksikön lääkärin, perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon kanssa

Raha- ja etuusasiat

- Raha-asioiden hoidosta vastaa asiakas itse, hänen valtuuttamansa henkilö tai edunvalvoja.
- Edunvalvojan hankkimisessa avustaminen.
- Asukkaan etuuksissa avustaminen kuten toimeentulotuki, KELA:n etuudet, sosiaali-turvaetuudet

Sosiaalinen ja henkinen tuki

- Sosiaalisen verkoston ylläpitäminen ja kannustaminen
- Jatkuva yhteistyö omaisten ja läheisten kanssa
- Viikko-ohjelma, joka sisältää erilaisia aktiviteetteja ja viriketoimintaa.
- Yhteisiä tapahtumia omaisille, läheisille ja asukkaille vähintään kaksi (2) kertaa vuodessa.

Seteli ei sisällä

- asumiskustannuksia mm. vuokraa
- lääkkeitä
- henkilökohtaisia hygieniatarvikkeita
- henkilökohtaisia hoitotarvikkeita
- vaatteita, liinavaatteita tms. henkilökohtaisia tarvikkeita

Henkilökunta

- Ympärivuorokautisen palveluasumisen yksikön hoitohenkilökunnan tulee täyttää sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetussa laissa ja asetuksessa sekä terveydenhuollon henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetussa laissa vaadittu kelpoisuus (laki sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista 272/2005 ja asetus 608/2005 sekä laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä 559/1994 ja asetus 564/1994).

- Toimintayksikön palvelujen vastuuhenkilöllä tulee olla sosiaali- ja/tai terveysalan korkeakoulututkinto tai vastaava aiempi tutkinto, riittävä johtamistaito sekä kokemusta vastaavista tehtävistä.
- Henkilökunnalta edellytetään perehtyneisyyttä muistisairauksien hoitamiseen.
- Toimintayksikön sijaisilla tulee olla riittävä sosiaali- ja/tai terveysalan koulutus.
- Ateria- ja siivouspalvelusta vastaavalla henkilöstöllä tulee olla alan pätevyysvaatimukset täyttävä koulutus.

  Palveluntuottajan tulee huolehtia siitä, että hoitohenkilökunnan määrä on mitoitettu asiakkaiden tarpeiden ja toimintakyvyn mukaan. Hoitoon osallistuvan sosiaali- ja terveysalan koulutuksen saaneen hoitohenkilökunnan määrän tulee olla riippuen asiakkaiden hoitoisuudesta minimissään vähintään 0,65 tai lain edellyttämällä tasolla. (Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista 980/2012)

Palveluyksikön hoitohenkilöstömitoitus tarkoittaa todellista mitoitusta, jossa poissaolevat työntekijät on korvattu sijaisilla.

Palveluyksikössä tulee olla henkilökuntaa ympärivuorokauden. Asiakkaan tulee aina halutessaan saada yhteys henkilökuntaan vuorokauden ajasta riippumatta joko turvajärjestelmän avulla tai henkilökohtaisesti. Asiakkailla on oikeus saada palvelua valintansa mukaan joko suomen tai ruotsin kielellä.

Palveluntuottajan tulee noudattaa kaikkien työntekijöiden työsuhteissa alan valtakunnallista, yleissitovaa työehtosopimusta. Koko henkilökunnalla tulee olla voimassa olevat työsopimukset. Palveluyksikön henkilökunnan on kyettävä yhteistyöhön asiakkaan, tämän omaisten ja läheisten, hyvinvointialueen eri toimijoiden sekä muiden yhteistyötahojen kanssa.

Tilat ja toimintaympäristö

Palveluntuottajalla tulee olla toiminnan edellyttämät asianmukaiset tilat sekä toimintaympäristö, jotka mahdollistavat ympärivuorokautisen palveluasumisen tuottamisen. Toimitilojen on jatkuvasti täytettävä turvallisuusmääräykset niin, että yksikössä huolehditaan asiakkaiden turvallisuudesta lain ja viranomaisten määräysten mukaisesti. Niiden on lisäksi täytettävä lain edellyttämät palveluntuottajalle asetetut hyväksymisedellytykset. Tilojen tulee vastata asiakkaiden hoidontarpeita, ja asumisen tulee olla perinteistä laitoshoitoa kodikkaampaa.

Tiloissa tulee voida oleskella, liikkua ja toimia esteettömästi sekä turvallisesti. Liikuntarajoitteisen, esimerkiksi pyörätuolia käyttävän, asiakkaan tulee pystyä liikkumaan tiloissa esteettömästi. Tiloissa on pystyttävä järjestämään kuntouttavaa toimintaa sekä yhteisiä tilaisuuksia. Tilojen tulee olla varustettu asiakkaiden käytettävissä olevilla, jokapäiväistä toimintaa helpottavilla apuvälineillä. Muistisairaiden turvallisuuteen tulee kiinnittää erityishuomiota. Muistisairaiden yksikössä hoitoympäristön tulee olla heille soveltuva. Yksikön tilojen tulee olla sellaiset, että hoitajan läsnäolo on helppo havaita ja asiakas kokee olonsa turvalliseksi. Jos tilat ovat useassa tasossa, talossa on oltava hissi.

Piha-alueiden tulee olla turvallisia ja kulkureittien esteettömiä. Tiloista on oltava esteetön pääsy ulkoilemaan, ja asiakkailla on halutessaan oltava mahdollisuus ulkoilla turvallisesti päivittäin.

Tilojen, laitteiden ja koneiden ylläpidosta sekä huollosta tulee olla kunnossapito- ja hygieniasuunnitelmat. Vastuuhenkilöt tulee olla nimetty.

Asiakkaan hallintaan ja henkilökohtaiseen käyttöön tulee luovuttaa yhden hengen huone tai kahden hengen huoneet (pariskunta) sekä riittävät hygienia- ja wc tilat aluehallintoviranomaisen toimiluvan mukaisesti. Huoneen tulee olla varustettu peruskalustuksella (tarvittaessa hoitosänky), ellei asiakas halua kalustaa huonettaan itse. Huoneessa tulee olla asiakkaan tarpeiden mukaiset turva- ym. välineet, laitteet ja järjestelmät.

Pelastussuunnitelmassa on oltava selostus:

1. vaarojen ja riskien arvioinnin johtopäätelmistä
2. rakennuksen ja toiminnassa käytettävien tilojen turvallisuusjärjestelyistä
3. asukkaille ja muille henkilöille annettavista ohjeista onnettomuuksien ehkäisemiseksi sekä onnettomuus- ja vaaratilanteissa toimimiseksi
4. mahdollisista muista kohteen omatoimiseen varautumiseen liittyvistä toimenpiteistä. Pelastuslaista tulee huomioida erityisesti luvut 1–3, joissa mainitut selvitykset ja suunnitelmat tulee olla tehty.

Siivous ja vaatehuolto

Siivouspalvelulla varmistetaan toiminnan vaatiman puhtaustason ylläpitäminen. Palveluntuottaja vastaa kaikista talon tilojen siivouksista ja että tilat sekä asunnot täyttävät seuraavat vaatimukset puhtauden osalta:

- Yleisilme siisti ja huoliteltu
- Lattiat ovat puhtaat pölystä ja liasta
- Roska-astiat eivät ole täynnä eikä niissä ole merkittäviä epäpuhtauksia
- Tuolit, pöydät ja muut kalusteet ovat puhtaat ja pölyttömät
- Alle 180 cm:n korkeudelta tasot, ikkunalaudat, alavalaisimet, taulut ja muut vastaavat ovat pölyttömät ja puhtaat
- Ovissa, seinissä, ikkunoissa, peileissä ei ole häiritseviä tahroja
- Tiloissa ei ole asiaankuulumattomia tavaroita
- Saniteettikalusteet ovat puhtaat
- Parveketilat ovat siistit ja lumettomat
- Kerran vuodessa yli 180 cm pintojen siivous ja ikkunoiden pesu.
- Siivouksen tulee tapahtua pääsääntöisesti arkipäivisin, tarvittaessa myös muina aikoina.
- Kiinteistön jätteiden kuljettamisesta aiheutuvista maksuista huolehtii kiinteistön omistaja.

Vaatehuoltopalvelulla huolehditaan siitä, että asiakkaiden käyttämät vaatteet ja tekstiilit pestään riittävän usein ja että ne ovat puhtaat. Edellytetään että vaatehuollossa noudatetaan ympäristöystävällisiä allergiavapaita tuotteita.

Elämän loppuvaiheen hoito

Asukkaalla on oikeus asua asumispalveluyksikössä elämänsä loppuun asti. Palveluntuottajan tulee huomioida elämän loppuvaiheen hoidon vaatimukset niin tilaratkaisuissa, toimintakulttuurissa kuin henkilöstön osaamisessa. Palveluntuottajalla on toimintaohje elämän loppuvaiheen hoidon toteuttamisesta asumispalveluyksikössä. Asukkaalle annetaan mahdollisuus ilmaista oma hoitotahto

(hoitotestamentti), joka käsittää asiakkaan toivomukset omasta hoidosta kuoleman lähestyessä. Hoitotahto kirjataan asiakkaan asiakirjoihin ja se ohjaa henkilökunnan toimintaa saatto-hoitovaiheessa.

Asukkaalle ja hänen omaiselleen annetaan riittävästi tietoa, jotta he voivat osallistua hoitoa koskevaan päätöksentekoon. Päätöksen saattohoidon aloittamisesta tekee hoitava lääkäri yhdessä asukkaan ja hänen omaistensa kanssa. Päätös kirjataan asukkaan asiakirjoihin.

Omaisille annetaan tietoa asukkaan suostumuksella. Omaisille annetaan henkistä tukea, heitä rohkaistaan olemaan läsnä ja halutessaan osallistumaan kuolevan hoitoon. Kivun hoidosta samoin kuin muiden vaikeiden oireiden hoidosta huolehditaan hyvän saattohoitokäytännön mukaisesti tarvittaessa kotisairaalan avustuksella ja ohjauksella.

Hoitaja on tarvittaessa läsnä kuolevan vierellä, huolehtii hänen tarpeistaan ja toteuttaa hänen yksilöllisiä toiveitaan sekä on omaisten tukena. Vainajan omaisia tuetaan heidän surussaan. Heille järjestetään mahdollisuus kahdenkeskiseen rauhalliseen keskusteluun hoitajan kanssa. Omaisia ohjeistetaan käytännön toimissa ja annetaan kirjalliset ohjeet. Palveluyksiköllä on sovitut kirjalliset menettelytavat vainajan saattamisesta.

3 Asiakkaan asema ja velvollisuudet

- Asiakas on velvollinen antamaan pohjanmaan hyvinvointialueelle palvelusetelin myöntämistä varten tarvittavat tiedot
- Asiakkaan, hänen valtuuttamansa tai edunvalvojansa tulee ottaa yhteyttä valitsemaansa palvelutuottajaan palvelusopimuksen tekimistä sekä siihen kuuluvan asunnon vuokraamista varten.
- Asiakkaan kanssa tehdään erillinen vuokrasopimus. Palveluntuottaja huolehtii, että asiakkaalle haetaan mahdollinen asumistuki. Vuokrasopimuksessa ilmoitetaan vuokran osuus euroa/neliö/kuukausi. Kiinteistökulut, sähkö ja vesi kuuluvat vuokraan.
- Vuokrasuhteessa asiakkaan velvollisuudet määräytyvät asuinhuoneiston vuokrauksesta annetun lain mukaisesti.
- Asiakas maksaa vuokran sekä palvelumaksun omavastuuosuuden (palvelusetelin arvon ylittävä osa) sekä hankkimiensa lisäpalveluiden maksut palveluntuottajalle heidän keskinäisten sopimustensa mukaisesti.
- Vuokran suuruus ei saa ylittää Kansaneläkelaitoksen hyväksymää vuokratasoa, vuokra pitää vastata keskimääräistä vuokratasoa paikkakunnalla

4 Palvelusetelin arvo ja sen myöntäminen

4.1 Palvelusetelin arvo

Pohjanmaan hyvinvointialueen hallitus määrittelee palvelusetelin arvon. Pohjanmaan hyvinvointialueen hallitus vahvistaa vuosittain palvelusetelin lähtöarvon. Arvon määrittelyssä käytetään apuna pohjanmaan hyvinvointialueen ympärivuorokautisen palveluasumisen tuotannon kustannuksia ja ostetun ympärivuorokautisen palveluasumisen kustannuksia. Ympärivuorokautisen palveluasumisen palvelusetelin arvo on tulosidonnainen. Palvelusetelin arvosta annetaan päätös

asiakkaalle. Pohjanmaan hyvinvointialue tulee saada asiakkaalta tarvittavat tulotiedot palvelusetelin arvon määräämistä varten. Palvelusetelin arvon tulee olla asiakkaalle kohtuullinen.

Palvelusetelin arvoa on korotettava palvelusetelilain (569/2009) 7 §:n 1 momentissa säädettyä korkeammaksi, jos asiakkaan tai hänen perheensä toimeentulo tai asiakkaan lakisääteinen elatusvelvollisuus muutoin vaarantuu, taikka se on tarpeen muut huollolliset näkökohdat huomioon ottaen. Palvelusetelin arvon korottamista koskevasta asiasta on annettava päätös asiakkaalle.

4.2 Palvelusetelin myöntäminen

Palvelusetelin lähtökohtana on aina se, että asiakas täyttää Pohjanmaan hyvinvointialueen hallituksen vahvistamat ympärivuorokautisen palveluasumisen kriteerit. Asiakkaan taloudelliset mahdollisuudet palveluseteliin tulee harkita ennen setelin käyttöönottoa, ja Pohjanmaan hyvinvointialue voi tarvittaessa osoittaa asiakkaalle muun hoitoyksikön (oma palvelutalo tai puitesopimustuottaja).

SAS-työryhmä arvioi palvelutarpeen ja asiakas saa tästä kirjallisen päätöksen. Palvelusetelin käyttämisen edellytyksenä on, että asiakas pystyy itse (tai hänen laillinen edustajansa) ottamaan yhteyttä palveluntuottajaan ja tekemään ao. sopimukset palvelusta palveluntuottajan kanssa. Asiakkaalla ei ole subjektiivista oikeutta palveluseteliin, mutta jos Pohjanmaan hyvinvointialue on sitä hänelle tarjonnut, hän voi joko ottaa palvelusetelin käyttöönsä tai kieltäytyä sen käytöstä. Asiakkaan kieltäytyessä palvelusetelin käytöstä Pohjanmaan hyvinvointialue tulee järjestää hänelle palvelu muulla tavoin.

5 Palvelun laskutus asiakkaalta ja Pohjanmaan hyvinvointialueelta

5.1 Asiakas

Palveluntuottajan ja asiakkaan välisessä sopimuksessa tulee olla merkitty asiakkaan palvelumaksun omavastuun määrän suuruus, irtisanomisajan pituus, irtisanomisehdot, laskutusehdot, vuokran suuruus ja maksunmuutosten perusteet. Sopimuksessa tulee myös määritellä, mitä palvelua palvelumaksun vastineeksi asiakas saa eli palvelu- ja hoitosuunnitelma. Lisäksi on hyvä sopia maksukäytännöistä, jos palveluun tulee keskeytyksiä esimerkiksi sairaalamaksun vuoksi.

Mikäli asiakas ei pysty suoriutumaan omavastuuosuudestaan, palveluntuottajan tulee ilmoittaa tilanteesta päätöksen tehneelle viranhaltijalle vähintään kahden maksamattoman laskun kohdalla

Ympärivuorokautisen palveluasuminen yksikköön uutena asiakkaana muuttavan asiakkaan palveluseteli on voimassa muuttopäivästä lukien. Palveluntuottaja laskuttaa asiakasta palvelusetelin arvon ylittävältä osalta. Laskuihin ei lisätä laskutus- yms. lisiä.

Asiakas maksaa oma-aloitteisesti ostamansa lisäpalvelut (esimerkiksi fysioterapia-, kampaamo- ja jalkahoitopalvelut) kokonaisuudessaan palveluntuottajalle heidän keskinäisen sopimuksensa mukaisesti. Pohjanmaan hyvinvointialue ei vastaa peruuntuneista palvelutapahtumista aiheutuneista kustannuksista.

5.2 Pohjanmaan hyvinvointialue

Pohjanmaan hyvinvointialue antaa asiakkaalle palvelupäätöstunnuksella varustetun palvelusetelin.

Palveluntuottaja laskuttaa suoraan asiakkaalta vuokran. Jokaisessa laskussa tulee olla merkintä ”Veroton AVL 130 a §:ssä tarkoitettu myynti”. Laskutus-, toimitus- yms. lisiä ei hyväksytä.

Pohjanmaan hyvinvointialue suorittaa maksun palvelusta käytettyjen hoitovuorokausien mukaan. Asiakkaan mahdolliset poissaolopäivät tulee kirjata palveluseteliportaalin kuukausiaporttiin ennen laskuviitteen muodostamista. Poissaolopäivistä hinta määräytyy seuraavasti:

- Palveluntuottaja ei laskuta tilaajalta ja asiakkaalta hoitovuorokauden hintaa, jos asiakas on poissa terveyskeskus- tai sairaalahoidon vuoksi.
- Palveluntuottaja laskuttaa tilaajalta asiakkaan tilapäisestä poissaolosta (esimerkiksi omaisen luona olo) hoitopäivähinnan viiden (5) hoitopäivän ajalta. Palveluntuottaja laskuttaa asiakkaalta asiakasmaksun vastaavasti viiden (5) hoitopäivän ajalta, maksu keskeytyy vasta viidennen peräkkäisen päivän jälkeen.
- Asiakkaan siirtyessä hoitopaikasta toiseen, palveluntuottaja laskuttaa tilaajaa ainoastaan asiakkaan saapumispäivältä, ei lähtöpäivältä.
- Asiakkaan kuolemantapauksissa laskutus tilaajalta lopetetaan tapahtumapäivänä.

Jos asiakkaan ja palveluntuottajan sopima hinta palvelusta on pienempi kuin palvelusetelin arvo, Pohjanmaan hyvinvointialue on velvollinen suorittamaan palveluntuottajalle enintään asiakkaan ja palveluntuottajan sopiman hinnan.

6 Hintojen muutokset

Palveluntuottaja ilmoittaa palvelun ja/tai vuokran mahdollisesta hinnanmuutoksesta seuraavalle vuodelle asiakkaalle tai hänen omaiselleen. Hinnanmuutoksen voi tehdä vain kerran vuodessa.

Hyväksytyt palvelusetelituottajat voivat maksimissaan korottaa tuotantohintaa seuraavalle vuodelle Tuottajahinta indeksin mukaisesti (2015=100). Tuottajahinta indeksi kuvaa hintojenkehitystä palveluissa viitaten terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelut (CPA 2015, luokan Q, Hoito ja Hoiva; Sosiaalipalvelut, 86 Palvelut viitaten terveydenhuolto- ja sosiaalihuolto) yrityksiltä toisille yrityksille ja julkisyhteisöille (BtoB).

Mahdolliset seuraavaa vuotta koskevat hinnanmuutokset pyydetään toimittamaan sähköposti osoitteeseen kirjaamo@ovph.fi elokuun loppuun mennessä.

7 Soveltamisohjeen muuttaminen

Pohjanmaan hyvinvointialueella on oikeus tehdä muutoksia tämän soveltamisohjeen ja sen liitteiden sisältämiin määräyksiin. Pohjanmaan hyvinvointialue ilmoittaa palveluntuottajalle muutoksista kirjallisesti välittömästi päätöksen tekemisen jälkeen. Mikäli palveluntuottaja ei halua tulla sidotuksi muuttuneisiin sääntöihin, sen tulee ilmoittaa siitä Pohjanmaan hyvinvointialueelle kirjallisesti kuudenkymmenen (60) päivän kuluessa muutosilmoituksen lähettämisestä. Mikäli Pohjanmaan hyvinvointialueelle ei toimiteta edellä mainittua ilmoitusta, palveluntuottaja sitoutuu noudattamaan muuttuneita ehtoja muutosilmoituksessa mainitusta päivästä lukien, mutta kuitenkin aikaisintaan kuusikymmentä (60) päivää muutosilmoituksen toimittamisesta.

Soveltamisohjeen voimassaoloaika: Tämä soveltamisohje on voimassa toistaiseksi

8 Lainsäädäntö ja suositukset

1. Arkistolaki (831/1994)
2. Arvonlisäverolaki (1501/1993) ja sosiaalihuoltopalvelujen arvonlisäverotus (Diaarinumero: VH/352/00.01.00/2019/Verohallinto)
3. Asetus terveydenhuollon ammattihenkilöistä (564/1994)
4. Henkilötietolaki (523/1999)
5. Kuluttajansuojalaki (38/1978)
6. Laatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi 2020–2023:
7. Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista (980/2012)
8. Laki omaishoidon tuesta (937/2005)
9. Laki potilaan asemasta ja oikeuksista (785/1992)
10. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä (703/2023)
11. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä (569/2009)
12. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta (741/2023)
13. Laki sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista (272/2005)
14. Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000)
15. Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä (559/1994)
16. Laki terveydenhuollon laitteista ja tarvikkeista (629/2010)
17. Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999)
18. Potilasvahinkolaki (585/1986)
19. Sairausvakuutuslaki (1224/2004)
20. Sosiaali- ja terveysministeriön asetus potilasasiakirjoista (298/2009)
    Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2020:29
21. Sosiaalihuoltolaki (710/1982) ja (1301/2014)
22. Terveydenhuoltolaki (1326/2010)
23. Työturvallisuuslaki (738/2002)
24. Valtioneuvoston asetus sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista (608/2005)